

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Впровадження сучасних методів попередження банкрутства на підприємстві

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 431 групи
Спеціальності 072 Фінанси, банківська справа
та страхування
Освітньо-професійної програми Фінанси,
банківська справа та страхування
Крапівнікова Анастасія Віталіївна

Керівник доцент, кандидат економічних наук
Ковальов Віталій Валерійович
(наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)
Рецензент директор ПП «Собрі» Соболь
Андрій Миколайович
(посада, П.І.Б.)

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти прогнозування банкрутства	6
1.1 Економічний характер банкрутства суб'єкта господарювання.....	6
1.2. Фактори виникнення банкрутства господарюючого суб'єкта.....	9
1.3. Методи прогнозування банкрутства суб'єкта господарювання.....	15
РОЗДІЛ 2. Оцінка ймовірності банкрутства на прикладі прат «херсонський хлібокомбінат»	22
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат».....	22
2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат».....	27
2.3. Діагностика ймовірності банкрутства ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат».....	32
2.4. Шляхи покращення фінансового стану на прикладі ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат».....	36
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45
ДОДАТКИ	50

ВСТУП

Актуальність теми. У динамічних та конкурентних ринкових умовах кожен бізнес стикається з більшим або меншим ризиком. Жоден суб'єкт господарювання не дає гарантій, що його діяльність буде продовжуватися вічно, що його послуги будуть завжди затребувані і завдяки коливанню попиту не буде необхідності змінювати вид діяльності, звільняти працівників, мати додаткові витрати тощо. Досить часто керівники компаній, щоб отримати більший прибуток, проводять більш ризиковану діяльність і ті, хто не бажає ризикувати і приймає ситуацію, що склалася, зазвичай змушені покинути ринок після того, як їхня конкурентоспроможність пішла на спад. Найсерйознішим результатом недооцінки ризику є банкрутство, що призводить до негативних наслідків не лише для господарюючого суб'єкта, а й для її працівників, інших компаній та інститутів, держави та суспільства.

Банкрутство підприємств стало одним із найбільш актуальних питань для вивчення. Економічні, фінансові та юридичні питання щодо банкрутства досить ретельно розглянуті в науковій літературі. Останнім часом все більше уваги приділяється управлінському, культурному, етичному, психологічному і навіть філософському аспектам банкрутства. Звичайно, суб'єктам господарювання більш цікавий механізм прогнозування та попередження банкрутства. Деякі автори воліють аналізувати ознаки, що відображають можливість банкрутства; деякі звертають свою увагу на умови та події, що підвищують діловий ризик; інші стверджують, що аналізу морального духу, компетентності менеджерів, кадровій політиці слід приділяти найбільшу увагу; інші

надають перевагу вивченню бухгалтерського обліку та системи внутрішнього контролю.

Кількість наукових досліджень, що оцінюють ефективність банкрутства, різних авторів моделей попередження в певних країнах та галузях постійно збільшується. Серед вітчизняних науковців, які присвятили свої праці цим проблемам необхідно виокремити дослідження З. Є. Шершньової, О.О. Терещенка, М.І. Тітова, Л. О. Лігоненко. При опрацюванні зарубіжних досліджень слід зробити акцент на доробки Р. Тафлера, Е. Альтмана, Г. Тішоу, Дж.К. Ван Хорна, Дж. Фулмера та інших.

Беручи до уваги кількість досліджень, все одно бракує системного теоретико-методологічного підґрунтя для виявлення загроз неплатоспроможності, оперативної розробки та впровадження дієвих заходів щодо запобігання банкрутству суб'єктів господарювання.

Актуальність вищеперерахованої проблематики та недостатня якість її вирішення аргументувала вибір теми кваліфікаційної роботи.

Метою роботи є дослідження теоретичних основ банкрутства господарюючих суб'єктів і методичного інструментарію комплексної протидії кризовим процесам. Для досягнення поставленої мети визначені та вирішені наступні **завдання**:

- визначені емпіричні елементи банкрутства господарюючих суб'єктів;
- визначено основні чинники походження переломних явищ на вітчизняних суб'єктах господарювання;
- розглянуті існуючі методичні підходи до діагностики ймовірності банкрутства;
- окреслені методи попередження банкрутства господарюючих суб'єктів.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є банкрутство суб'єктів господарювання.

Предметом дослідження є відносини, які постають в процесі виявлення банкрутства суб'єктів господарювання, та пошук методів його уникнення з розглядом наслідків для діяльності господарюючих суб'єктів.

Методи дослідження. У процесі виконання дослідження було використано такі наукові методи: системно-логічний метод (для уточнення термінів дослідження), метод теоретичного узагальнення (при вивченні результатів дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених), методи обробки інформації (порівняння, групування, графічного і табличного подання даних, методи приведення показників до порівняльного формату), методи економічного та статистичного аналізу (для дослідження стану функціонування підприємства), абстрактно-логічний метод (для формулювання висновків).

Були використані наступні комп'ютерні програми для вводу та аналізу даних: MicrosoftWord, MicrosoftExcel.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА

1.1 Економічний характер банкрутства суб'єкта господарювання

Сьогодні банкрутство визнається загальним явищем. Банкрутство – це усвідомлення катастрофічних ризиків компанії в процесі її діяльності, що призводить до невиконання зобов'язань, строкових вимог кредиторів та невиконання бюджетних зобов'язань. Основні причини цього явища наступні: суттєве недотримання фінансової стійкості компаній у разі перевищення зобов'язань над активами; тривала неплатоспроможність компанії; низька ліквідність активів; значний дисбаланс позитивних та негативних грошових потоків та інші.

Банкрутство в ринковій економіці служить регулятором, який «відкидає» збитковий, неефективний та неплатоспроможний бізнес. Тим не менше, банкрутство спричиняє низку негативних соціально-економічних наслідків – поширення безробіття в країні є найважливішим з них. Зростає кількість ліквідованих та реорганізованих компаній в Україні, які заохочують знаходити шляхи вирішення цього питання на національному рівні, у свою чергу, створення потреби у вивченні основних проблем та причин банкрутства українських компаній. Отже, питання банкрутства підприємств в Україні, безперечно, є актуальним.

Дослідження порядку, в якому тлумачиться "банкрутство", дозволяє прослідкувати зміни точки зору та критеріїв розуміння його сутності.

Олександренко І.В. та Іщук Л.І. виявили, що "банкрутство є типовим механізмом позбавлення економіки від неефективних підприємств (таблиця 1, додаток А)." [1, с. 223]

Папуцин В.М., Сукрушева Г.О. вважають, що "це невимушений механізм вибору найбільш дійових компаній, які мають ресурси для роботи в чинниках кризи." [2, с. 683]

Воронкова Т.Є. та Рибальченко Н.П. спираються на те, що "концепція банкрутства базується на простому принципі вільного ринку: в конкурентному середовищі компанії, які є більш ефективними та затребуваними, повинні вижити." [3, с. 40]

Більш вичерпна хронологія тлумачення банкрутства наведена в таблиці 1.1 (додаток А).

Янковець Т.М., Чернюк Ю.В. аналізують "банкрутство" з точки зору "внутрішньої фінансової неплатоспроможності врегулювання боргу, умов оголошення банкрутом компанії (рішення суду, відсутність можливості ремонту, врегулювання, необхідність ліквідаційної процедури)." [4, с. 59]

Цей підхід чітко визначає інструменти запобігання банкрутству, але не враховує фактори банкрутства. Одним з таких факторів може бути: збій антикризового апарату; відсутність управління дебіторською заборгованістю; відсутність моніторингу фінансового стану боржників; прогнозування ризиків, прогнозування доходів і витрат, грошових потоків, розуміння макроекономічних тенденцій тощо.

Як зазначають Сейсебаєва Н.Г., Топчанюк О.В., "неготовність до несподіваних переломних факторів або будь-яких інакших зрушень в економіці спричиняє крах компаній." [5, с. 679]

Папуцин В.М., Сукрушева Г.О. описали "систематизацію поняття "банкрутство", яке передбачає виникнення основних передумов для визнання банкрутом господарюючого суб'єкта:

"1. Правові підстави, зокрема визнання судом неможливості сплатити боргові зобов'язання, що підтверджується документально.

2. Відсутність можливості своєчасного розрахунку з кредиторами.

3. Відсутність можливості реорганізації або мирових угод.

4. Необхідність ліквідації.

5. Неможливість вжити антикризових заходів для подолання фінансової неплатоспроможності та визнання фінансової неплатоспроможності компанії." [2, с. 684]

Незважаючи на абсолютно різні фактори банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності, в умовах дедалі мінливіших умов середовища тлумачення цього поняття в науковій літературі та законодавстві не змінилося, а юридичні причини є головною умовою банкрутства.

Кодекс про банкрутство, прийнятий в Україні в 2019 році, визначає "засоби щодо боротьби з банкрутством:

- повідомлення засновників, власників;
- допомога фінансовими коштами;
- реабілітація для відновлення платоспроможності шляхом впровадження заходів управлінського, інвестиційного, технічного, фінансово-економічного, правового характерів." [7]

У статті 4 Кодексу зазначається, що "санація – це порядок дій, що відновлюють платоспроможність боржника, яку може здійснювати партнер боржника, власник майна (або уповноважений управляти майном), інші суб'єкти, що перешкоджають скрутному становищу боржника завдяки правовим, організаційним, економічним, управлінським, інвестиційним, технічним, фінансовим заходам." [7]

Згідно статті 5 "план санації включає розмір, процес та умови кредиторів, які беруть участь у реорганізації; заходи щодо виконання плану реорганізації та контролю за виконанням плану реорганізації; Технічне завдання менеджера з реорганізації (якщо застосовується)." [7]

План супроводжується ліквідаційним аналізом, спрямованим на підтвердження потенційних вигод від реорганізації, що підтверджується фінансовим аналізом компанії. Господарський суд затверджує стратегію реорганізації будь-якого суб'єкта господарювання.

Таким чином, дослідження дозволяє зробити висновок про існування класичного та ринкового підходів до тлумачення поняття банкрутства. Класичний підхід трактує "банкрутство" з точки зору рівня платоспроможності, своєчасних розрахунків з кредиторами та правової основи провадження у справі про банкрутство. Ринковий підхід трактує концепцію з точки зору механізму ринкової економіки, який забезпечує очищення збиткових, неефективних підприємств. Процедура банкрутства триває кілька років і вимагає залучення незалежних експертів, як того вимагає українське законодавство.

1.2. Фактори виникнення банкрутства господарюючого суб'єкта

Причини банкрутства зазвичай пов'язані з поняттям "нестабільність економічної системи", коли найважливіші параметри економіки відхиляються від стану рівноваги, зокрема з початком однієї з фаз кризового циклу. Звичайно, у багатьох випадках поява неплатоспроможності, яка може призвести до банкрутства, сприяє виникненню макрокризисів, що супроводжуються загальним спадом виробництва, зниженням цін, збільшенням фінансових ресурсів тощо. Ринок є складною системою взаємовідносин між різними суб'єктами господарювання, у яких кожен з них бере участь у багатосмутовому ланцюжку контрактів. Враховуючи це, труднощі однієї компанії відображаються на системі в цілому і можуть стати значними.

У той же час банкрутство окремих підприємств не обов'язково відбувається на стадії кризи або загального спаду в економіці, оскільки

сприятливі зовнішні умови в період економічного зростання зазвичай також сприяють значному розширенню виробництва, збільшенню обсягів виробництва. Це призводить до посилення конкуренції на ринках товарів і послуг, і в цій ситуації багато компаній неконкурентоспроможні через неефективні стратегії розвитку бізнесу та управління.

Можуть існувати різні причини, які призводять компанію до кризи. Водночас не існує єдиної загальновизнаної класифікації причин неплатоспроможності підприємства. Однак аналіз наукових досліджень дозволяє визначити деякі класифікації. Так, вчені С. Козлов [8], Грачов В. І. [9, ст. 189-190] та Терещенко О. О. [10, ст. 350-353] виділяють "причини банкрутства підприємства, такі як:

- зовнішні для підприємства (економічні, політичні, демографічні, посилення міжнародної конкуренції, банкрутство боржників), на які воно не може впливати або дуже слабо впливає;

- внутрішні (збільшення дебіторської заборгованості, дефіцит власних оборотних коштів, неефективність фінансових вкладень, відсутність договірної дисципліни тощо), які безпосередньо залежать від організації праці на підприємстві."

Більша частина робіт західних експертів також присвячена детальному аналізу корпоративних причин руйнування бізнесу, в тому числі на етапі його формування. Найбільш поширеною є класифікація, запропонована М. D. Ames, яка визначає "8 основних причин банкрутства підприємств:

- - відсутність досвіду;
- - нестача капіталу;
- - погане розташування компанії;
- - неефективне управління оборотними коштами;
- - надмірні вкладення в основні засоби;

- - погана кредитна політика;
- - використання коштів компанії в особистих цілях;
- - несподіваний розвиток бізнесу." [11, с. 4]

Загалом, досвід зарубіжних вчених доводить, що виявлення банкрутства є можливим з 1,5–2 роки до проявів його незаперечних причин. По-перше, потрібно розглянути чинники банкрутства, які поділяються на внутрішні та зовнішні. Зовнішні чинники напряду не залежать від діяльності суб'єкта господарювання, та їх можна класифікувати так, як наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Класифікація зовнішніх факторів банкрутства суб'єкта господарювання [11, с. 67]

ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ БАНКРУТСТВА	
Економічні	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Економічний стан країни в цілому; ✓ Рівень інфляції; ✓ Рівень стабільності фінансової системи; ✓ Зміна цін на ресурси; ✓ Кон'юнктура ринку; ✓ Фінансовий стан партнерів. ✓ Ступінь втручання держави в економіку.
Інституційні	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Стабільність суспільства; ✓ Зовнішня політика держави та її зміни; ✓ Зміна законодавства щодо банкрутства та суб'єктів господарювання; ✓ Зміна політичного режиму і т. і. ✓ посилення конкуренції; ✓ розширення частки ринку; ✓ розвиток технологій та їх впровадження; ✓ зміна бар'єрів входу на ринок і виходу з нього.
Соціальні	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Чисельність і склад населення; ✓ Рівень добробуту, культура, традиції; ✓ Обсяг споживання і попиту.

Внутрішні чинники банкрутства мають пряму залежність від діяльності суб'єкта господарювання, та їх класифікація наведена на нижче:

1. Операційні:

- неефективна виробничо-комерційна діяльність;
- низький технологічний рівень виробництва;

- нераціональне використання ресурсів, і, як наслідок, висока собівартість продукції;
- наднормативні залишки незавершеного виробництва і готової продукції;
- зниження оборотності капіталу і виникнення дефіциту грошових коштів;
- ненадійні дебітори.

2. Фінансові:

- відсутність чіткої фінансової стратегії розвитку підприємства або її неефективність;
- залучення фінансових коштів на не вигідних умовах і зниження рентабельності;
- різке зростання запасів у порівнянні з продажем, що веде до потреби в залученні додаткових короткострокових позикових коштів.

Отже, можна зробити висновок, що існує багато негативних факторів, що спричиняють банкрутство господарюючого суб'єкта. Їх можна поділити на зовнішні, які виникають поза межами підприємства і, як правило, не впливають на них, та внутрішні, пов'язані з недоліками та помилками, допущеними керівництвом та працівниками установи. До ключових зовнішніх факторів належать інфляція, зміна умов праці в банківських організаціях, висока орендна плата, запровадження нових податків та збільшення старих. Таким чином, одні з них призводять до раптового банкрутства, інші накопичуються, посилюються, викликаючи поступове погіршення економічних результатів. Найнебезпечнішими внутрішніми факторами є недосвідченість і некомпетентність керівників та менеджерів, їх нездатність швидко рухатися в мінливих ринкових умовах та консервативне мислення.

Більше того, крім вищезазначених внутрішніх та зовнішніх причин, та специфічних тенденцій, характерних для українських підприємств, вони призводять до банкрутства внаслідок історичного розвитку. Так, на перший погляд може здатися, що Україна практично вийшла на ринковий канал, але на практиці все ще залишаються сліди колишньої планової економіки. Отже, до конкретних факторів належать:

- відсутність ефективної стратегії економічного розвитку в умовах ринкової економіки;
- завищені ціни на енергоносії, транспорт, оренду тощо;
- несправедлива приватизація;
- досить низькі темпи впровадження інновацій;
- сильна конкуренція з боку іноземних аналогів;
- соціально-психологічні стереотипи тощо.

Ми також можемо визначити суб'єктивні причини банкрутства, які безпосередньо пов'язані з управлінням:

- нездатність керівників передбачити банкрутство та загрозу майбутніх дій;
- падіння продажів, спричинене недостатнім дослідженням попиту, погано сформованими каналами збуту, поганою маркетинговою кампанією;
- зменшення обсягу виробництва, погіршення його якості, зменшення витрат;
- занадто висока вартість або низька рентабельність виробленої продукції;
- занадто довгий цикл виробництва;
- наявність великих боргів;

— нездатність лідерів "старої школи" швидко адаптуватися до мінливих ринкових реалій, вибрати правильну та ефективну інвестиційну, фінансову та цінову політику.

Більше того, можна помітити, що для підприємств, що працюють в умовах сучасної ринкової економіки, найбільш типовими є такі фінансові ризики, а також ризики різного характеру, які не дозволяють їм повноцінно розвиватися і можуть призвести до банкрутства:

- низький рівень ефективності управління через відсутність довгострокової стратегії та пріоритету на короткострокові результати, наявність низько кваліфікованих та невмотивованих працівників, неефективне управління фінансами та недосконале управління фінансовими витратами;
- недостатня відповідальність керівників компаній за прийняті рішення, неефективне використання активів та результатів фінансово-господарської діяльності;
- недостатня сума статутного капіталу;
- відсутність механізму, який би дозволяв ефективно виконувати судові рішення, зокрема щодо примусового виконання активів боржника;
- недостатня єдність підприємства з точки зору майнового комплексу, що негативно позначається на його інвестиційній привабливості;
- високі соціально-культурні, житлово-комунальні витрати;
- застосування практики перехресного субсидування, а також неоднорідності структури виробничих витрат;
- відсутність реальної інформації про фінансово-економічний стан підприємства.

Є багато подібних причин банкрутства, але їх слід розглядати у взаємозв'язку та взаємодії, оскільки поява лише одного фактора навряд чи призведе до банкрутства. Сукупний вплив факторів на діяльність підприємства може призвести до негативних наслідків.

Таким чином, невирішені економічні проблеми та незавершеність інституційних перетворень у нашій країні продовжують відтворювати низку різних факторів банкрутства суб'єктів господарювання. Водночас усвідомлення цих факторів та розуміння характеру їх впливу на підприємство дозволяє визначити пріоритети державної політики, а на рівні окремих суб'єктів господарювання основними завданнями є організація управління існуючим виробництвом, фінанси, людські ресурси та інше, щоб забезпечити їх стабільний розвиток та запобігти банкрутству.

1.3. Методи прогнозування банкрутства суб'єкта господарювання

У міжнародній практиці існує багато методів діагностики ймовірності, попередження та прогнозування банкрутства, які відрізняються один від одного ключовими показниками, що обчислюють фінансовий стан суб'єкта господарювання. Деякі з поширених моделей – модель Альтмана, коефіцієнт Бівера, дискримінантна модель Ліса, Таффлера, модель Терещенко та модель Спрінгейта.

П'ятифакторна модель Е. Альтмана є стандартним та історично першим прикладом моделі запобігання банкрутству. У ній перелічено п'ять ключових показників, які були відібрані з двадцяти двох, спочатку запропонованих експертним методом. Модель Альтмана (1968) обчислюється за формулою (таблиця 1.3):

Таблиця 1.3 – Методика розрахунку ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана

$Z=1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 0,999X_5$	
X_1 — відношення власного оборотного капіталу до сукупних активів.	X_3 — відношення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування до оподаткування сукупних активів.
X_2 — відношення чистого прибутку до сукупних активів.	X_4 — відношення між власним і залученим капіталом.
X_5 — відношення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції до сукупних активів.	

Оцінка ймовірності банкрутства за цією моделлю представлена в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Оцінка ймовірності банкрутства суб'єкта господарювання за моделлю Альтмана

Значення Z	Ймовірність банкрутства
1,80 і менше	Дуже висока
1,81—2,70	Висока
2,71—2,99	Існує ймовірність, можлива
3,0 і вище	Дуже низька

Можна поставити під сумнів деякі елементи моделі Альтмана та її важливість для українських економічних умов, і це той факт, що вона використовується для ідентифікації фінансового лиха підприємств, які використовують фінансову звітність за рік, що передував проблемному. Також спостерігається тенденція включення змінних грошового потоку до моделей прогнозування банкрутства, але це не є представленим в моделі Z-оцінки.

Однак шляхом емпіричної перевірки було встановлено, що "загальні показники коефіцієнта (наприклад, ті, що використовуються в режимі Z-оцінки) виявляють банкрутство безпосередньо за рік до його настання, тоді як змінним грошового потоку знадобиться два-три роки до банкрутства для виявлення лиха. Не залишається багато сумнівів щодо потенціалу п'ятірки фінансових коефіцієнтів в моделі Z-оцінки для прогнозування фінансового лиха." [12, с. 45]

Наступну можливість проаналізувати фінансовий стан установи на ймовірність банкрутства надає модель Таффлера, виведена в 1977 р. За її основу був взятий той ж самий принцип, що і в MDA-моделях Альтмана — вибір ключових чинників і формування показника Z . Модель Таффлера (1977 р.) розраховується за формулою (таблиця 1.5):

Таблиця 1.5 – Методика розрахунку ймовірності банкрутства за моделлю Таффлера

$Z = 0,53X_1 + 0,13X_2 + 0,18X_3 + 0,16X_4$	
X_1 — відношення прибутку від реалізації продукції до короткострокових зобов'язань.	X_3 — відношення короткострокових зобов'язань до всіх активів.
X_2 — відношення оборотних активів до зобов'язань.	X_4 — відношення власного капіталу до позичкового капіталу.

"Якщо $Z > 0,3$ — господарючий суб'єкт має чудові довгострокові перспективи; якщо $Z < 0,2$ — існує ймовірність банкрутства." [13]

Будь-які з подібних моделей повинні періодично переглядатися і тестуватися на точність через мінливість економічної кон'юнктури. Незважаючи на це, вони зберігають свою достовірність протягом довгого часу.

Експрес-аналіз фінансового стану господарюючого суб'єкта за допомогою коефіцієнта Бівера є дієвим інструментом виявлення ознак банкрутства. Ця модель розраховується за формулою:

(1.1)

Зважаючи на значення ми можемо оцінити можливість утворення незадовільної побудови балансу — якщо впродовж двох років оцінка

коефіцієнту Бівера не досягає значення показника 0,2 – це означає небезпеку банкрутства.

Ефективність моделі Бівера щодо оцінки ймовірності банкрутства детальніше може бути розглянута завдяки системі показників діагностики банкрутства (таблиця 1.6):

Таблиця 1.6 – Система показників діагностики банкрутства Бівера

Показник	Розрахунок показника	Значення показників		
		Добрий стан	За 5 років до банкрутства	За 1 рік до банкрутства
Коефіцієнт Бівера	$K_B = \frac{\text{Чистий прибуток} - \text{Амортизація}}{\text{ДЗ} + \text{ПЗ}}$	0,4 – 0,45	0,17	– 0,15
Рентабельність активів		6 – 8	4	– 22
Фінансовий леверидж		≥ 37	≥ 50	≥ 80
Коефіцієнт маневрування		0,4	$\geq 0,3$	0,06
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Короткострокові зобов'язання}} \times 100$	$\geq 3,2$	$\geq 2,0$	$\geq 1,0$

Англійський науковець Р. Ліс розробив формулу для Великобританії у 1972 році, спираючись на інших складових фінансового стану суб'єкта господарювання (таблиця 1.7):

Таблиця 1.7 – Методика розрахунку ймовірності банкрутства за

моделлю Ліса

$Z = 0,063 \times X_1 + 0,092 \times X_2 + 0,057 \times X_3 + 0,001 \times X_4$	
X_1 – відношення середньої величини оборотного капіталу до середньої величини валюти балансу.	X_3 – відношення середньої величини нерозподіленого прибутку до середньої величини валюти балансу.
X_2 – відношення операційного прибутку (збитку) до середньої величини валюти балансу.	X_4 – відношення середньої величини власного капіталу до середньої величини залученого капіталу.

Першу спробу розробити дискримінаційну функцію для оцінки ймовірності банкрутства українських суб'єктів господарювання була зроблена відомим українським дослідником, який займався питаннями управління фінансовими кризами О. Терещенко. Суть цього методу – у знаходженні показника фінансового стану для окремих угруповувань класифікації суб'єктів господарювання залежно від виду підприємницької діяльності, що ними здійснюється. Універсальна модель Терещенка (1997) обчислюється за формулою (таблиця 1.8):

Таблиця 1.8 – Методика розрахунку ймовірності банкрутства господарюючого суб'єкта за моделлю Терещенка

$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10,0X_3 + 5,0X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6$	
X_1 – відношення грошових надходжень до зобов'язань.	X_4 – відношення прибутку до доходу від реалізації.
X_2 – відношення валюти балансу до зобов'язань.	X_5 – відношення виробничих запасів до доходу від реалізації.
X_3 – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів.	X_6 – відношення доходу від реалізації до основного капіталу.

"Якщо $Z > 2$ – банкрутство не загрожує; якщо $1 < Z < 2$ – фінансова стійкість порушена; якщо $0 < Z < 1$ – існує загроза банкрутства." [14, с. 41]

Відмінною особливістю методу О. О. Терещенка є незначне відхилення в оцінках, а саме зменшення кількості штучних показників фінансово неплатоспроможного підприємства як стабільного. Ця асиметрія служить для захисту інвестора від ризикованих інвестицій, але, на жаль, знижує точність прогнозу. Іншим суттєвим недоліком цієї моделі є широкий діапазон невизначеності в регуляторних оцінках. Однак, незважаючи на ці недоліки, модель широко використовується в Україні, оскільки вона адаптована до вітчизняних підприємств.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «ХЕРСОНСЬКИЙ ХЛІБОКОМБІНАТ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат»

Загалом, хлібопекарська галузь зосереджена на виробництві та продажі соціально важливих продуктів. Розвиток цієї галузі впливає на формування продовольчої безпеки та є показником економічного розвитку. Сучасний стан розвитку вітчизняної хлібопекарської галузі характеризується високою конкуренцією між міні-пекарнями та великими підприємствами, ринковою оцінкою хліба, неповним використанням потужностей виробництва, зносом основних засобів, зростанням цінкових показників на сировину та виникненням гострих конфліктів між невеликими пекарнями та масштабними виробництвами.

Незважаючи на те, що пекарні виготовляють основні повсякденні продукти харчування, існує необхідність постійно оновлювати процеси виробництва, організаційні системи, будувати взаємовигідні умови праці з постачальниками сировини та споживачами хлібобулочних виробів, налагоджувати зв'язки з дослідницькими установами, маючи на меті збільшення сфери та технології їх виробництва з метою ефективного продажу товару швидше, ніж конкуренти, високу якість та забезпечити вигідне становище на ринку хлібопекарської галузі. У процесі продажу хлібобулочних виробів компанії прагнуть: досягти максимізації прибутку (конкуренція цінова) та забезпечити високу якість харчового товару першої необхідності (конкуренція нецінова), оскільки виробник не повинен нехтувати соціальною відповідальністю споживача в гонитві за прибутком і завжди турбуватися про безпеку продукту, який він виробляє.

ПАТ "Херсонський хлібокомбінат" – провідне підприємство у хлібопекарській галузі півдня України. У 1977 році він був заснований на базі виробничо-торгової компанії "Херсонхліб".

Сьогодні компанія виробляє різні види хлібобулочних виробів. Компанія експортує продукцію за межі міста Херсон та Херсонської області, приносячи достатній дохід до бюджету області та міста. Розширюючи виробничі потужності, ПАТ «Херсонський хлібокомбінат» є найбільшим роботодавцем та платником податків та зборів у місті та області. Всі три цехи оснащені сучасними лабораторіями, які щодня перевіряють якість виробленої продукції.

Розглянемо основні фінансово-економічні показники ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за 2017-2019 роки (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічні показники діяльності ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат», тис. грн

Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Відхилення	
				Абсолютне, 2019 рік – 2017 рік	Відносне, 2019 рік/2017 рік
1	2	3	4	5	6
1. Чистий дохід від реалізації	143619	168506	165920	22301	15,5%
2. Собівартість реалізованої продукції	111580	124479	118954	7374	6,6%
3. Валовий прибуток	32039	44027	46948	14909	46,5%
4. Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	4301	8352	9317	5016	116,6%
5. Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	2103	570	7006	4903	233%
6. Валюта балансу	39480	45639	52684	13204	33,4%
7. Власний капітал	12665	18415	25421	12756	100,7%
8. Залучений капітал	7560	5230	2290	-5270	-69,7%

9. Необоротні активи	24263	24122	21676	-2587	-10,7%
10. Оборотні активи	18986	23907	35664	16678	87,8%

Як висновок, аналізовані показники ефективності використання власного капіталу об'єкта дослідження надають можливість визначити напрям розвитку фінансового стану комбінату, обґрунтувати майбутні темпи розвитку господарюючого суб'єкта з позиції отримання ними нових джерел фінансування, запропонувати доступні джерела засобів, зробити оцінку раціональних способів способи їх мобілізації. Аналіз показників ефективності використання власного капіталу ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за 2017-2019 рр. наведений у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз показників ефективності використання власного капіталу ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат», тис. грн.

Показник	Нормативне значення	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Відхилення, 2019 рік – 2017 рік
1	2	3	4	5	6
1. Валюта балансу	–	39480	45639	52684	13204
2. Власний капітал	–	12665	18415	25421	12756
3. Залучений капітал	–	7560	5230	2290	-5270
4. Необоротні активи	–	24263	24122	21676	-2587
5. Чистий дохід (виручка) від реалізації	–	143619	168506	165920	22301
6. Валовий прибуток	–	32039	44027	46948	14909
7. Чистий прибуток	–	2103	570	7006	4903
8. Коефіцієнт фінансової незалежності	збільшення	0,32	0,4	0,48	0,16
9. Коефіцієнт фінансової стійкості	зменшення	0,19	0,11	0,04	-0,15
10. Коефіцієнт фінансової стабільності	понад 1	1,7	3,5	11,1	9,4
11. Коефіцієнт фінансового ризику	зменшення	0,6	0,3	0,09	-0,51

12. Індекс постійного активу	зменшення	1,9	1,3	0,8	- 1,1
13. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	збільшення	11,3	9,2	6,5	- 4,8

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6
14. Рентабельність власного капіталу (за валовим прибутком)	збільшення	2,5	2,4	1,8	- 0,7
15. Рентабельність власного капіталу (за чистим прибутком)	збільшення	0,16	0,03	0,28	0,08
16. Період окупності власного капіталу	зменшення	6	32	3,6	- 2,4
17. Рентабельність власного капіталу за моделлю Du Pont, в тому числі:		0,11	0,03	0,25	0,14
17.1. Рентабельність продаж	збільшення	0,01	0,003	0,04	0,03
17.2. Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	3,6	3,7	3,1	- 0,5
17.3. Фінансовий важіль	зменшення	3,1	2,8	2	- 1,1

Як ми можемо зазначити, не усі коефіцієнти відповідають нормативному значенню показника, а саме: коефіцієнт оборотності активів, що показує низьку ефективність використання основних засобів підприємства; рентабельність власного капіталу (за валовим прибутком), що демонструє неефективне використання власного капіталу; коефіцієнт оборотності власного капіталу, який також показує неефективне управління власним капіталом. Ці дані свідчать про нестійкість фінансового стану ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат», особливо у розрізі

власного капіталу та основних засобів, та вимагає подальшого вдосконалення.

2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат»

На основі балансів та звітів про фінансові результати ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за 2017-2019 роки проведемо аналіз фінансового стану підприємства.

Для проведення аналізу фінансового стану ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» необхідно розпочати з аналізу платоспроможності. Саме такий аналіз дозволяє оцінити наявність у ПрАТ "Херсонський хлібокомбінат" грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для своєчасного погашення своїх боргових зобов'язань (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Аналіз показників фінансового стану та платоспроможності

ПрАТ "Херсонський хлібокомбінат" за 2017-2019 роки

Показник	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності)	0,3	0,4	0,4	0,1	0,2
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,5	0,5	0,5	- 0,01	0,02
Коефіцієнт фінансової залежності	0,7	0,6	0,6	- 0,1	- 0,2
Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового левериджу)	2,4	1,6	1,3	- 0,4	- 1,2
Коефіцієнт загальної платоспроможності	1,4	1,6	1,8	0,2	0,4
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0,05	0,06	0,03	- 0,03	- 0,02
Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів	0,4	0,2	0,08	- 0,12	- 0,32
Коефіцієнт короткострокової	0,75	0,8	0,9	0,1	0,15

заборгованості					
Коефіцієнт участі акціонерного капіталу	0,02	0,02	0,01	- 0, 01	- 0, 01

Коефіцієнт платоспроможності становить на кінець 2019 року має значення 0,4. Цей показник свідчить про низьку частку власного капіталу в загальній структурі майна. За крайній період важіль показника збільшився на 0,1; порівнюючи з 2017 роком, показник платоспроможності збільшився на 0.2.

Коефіцієнт фінансової стійкості на кінець 2019 року становить 0,5. Цей показчик є меншим оптимального рівня (0,6), що являє собою негативну тенденцію. За крайній період опрацьований показчик зменшився на 0,01; порівнюючи з 2017 роком – збільшився на 0,02.

Коефіцієнт фінансової залежності склав на кінець 2019 року 0,6. У порівнянні із показником за 2018 рік значення показника зменшилося на 0,1; порівнюючи з 2017 роком, значення коефіцієнта фінансової залежності зменшилося на 0,2.

Коефіцієнт фінансового левериджу склав на кінець 2019 року 1,3. У порівнянні із 2018 роком, значення показника зменшилося на 0,4; порівнюючи з 2017 роком, значення коефіцієнта фінансового левериджу зменшилося на 1,2.

Коефіцієнт загальної платоспроможності склав на кінець 2019 року 1,8. У порівнянні із 2018 роком, значення показника зросло на 0,2; порівнюючи з 2017 роком, значення коефіцієнта загальної платоспроможності зросло на 0,4.

Коефіцієнт поточної платоспроможності склав на кінець 2019 року 0,03. У порівнянні із 2018 роком, значення показника зменшилося на 0,03; порівнюючи з 2017 роком, значення коефіцієнта поточної платоспроможності зменшилося на 0,02.

Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів склав в 2019 році 0,08. У порівнянні із 2018 роком, значення коефіцієнта зменшилося на 0,12; порівнюючи з 2017 роком, значення коефіцієнта поточної платоспроможності зменшилося на 0,32.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості склав в 2019 році 0,9. У порівнянні із 2018 роком, значення коефіцієнта зросло на 0,1; порівнюючи з 2017 роком, значення коефіцієнта поточної платоспроможності зросло на 0,15.

Коефіцієнт участі акціонерного (пайового) капіталу в загальній сумі активі в 2019 році склав 0,01. У порівнянні із 2018 роком, значення коефіцієнта зменшилося на 0,01; порівнюючи з 2017 роком, значення коефіцієнта зменшилося на 0,01.

Підсумовуючи дослідження зазначимо, що фінансовий стан суб'єкта господарювання є нестійким і потребує подальшого удосконалення, про що свідчать результати розрахунку показника фінансової стійкості 0,5. Нормативне значення повинно знаходитися в межах 0,7-0,9. Значення нижче говорить про недостатню фінансову стійкість в довгостроковій перспективі.

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за 2017-2019 роки надасть інформацію про тенденції зміни фінансового стану підприємства (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за 2017-2019 роки

Актив	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Високо-ліквідні (A1)	1219	1361	952
Швидко-ліквідні (A2)	10738	13701	21641
Повільно-ліквідні (A3)	7029	8830	13071
Важко-ліквідні (A4)	24263	24122	21676
Пасив	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Найбільш термінова (П1)	23024	16143	29629

Короткострокові (П2)	0	0	0
Довгострокові (П3)	7560	5230	2290
Постійні (стійкі) (П4)	12665	18415	25421
Баланс	43249	48029	57340

За результатами дослідження ми бачимо, що баланси на кінець 2017-2019 років є умовно ліквідними. Це означає, що за рахунок швидколіквідних активів підприємство може частково погасити заборгованість.

"Важливим фактором, який впливає на кінцеві показники діяльності підприємства, є оборотність його капіталу. Уповільнення оборотності призводить до зменшення мобільності фінансових розрахунків, до нестачі робочого (власного) капіталу на підприємстві та до порушення розрахункової дисципліни в системі розрахунків між суб'єктами господарської діяльності. Оцінка оборотності капіталу базується на розрахунку групи показників ділової активності підприємства (таблиця 2.5)." [15, с.74]

Таблиця 2.5 – Показники ділової активності ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за 2017-2019 роки

Назва показника	Теоретично достатнє значення	Роки			Абсолютне відхилення, 2019 рік – 2017 рік
		2017 рік	2018 рік	2019 рік	
1	2	3	4	5	6
Загальна оборотність капіталу	Збільшення	3,3	3,5	2,9	- 0,4
Тривалість обороту капіталу	Збільшення	109	103	124	15
Оборотність запасів	Збільшення	20,8	19,7	12,7	- 8,1
Тривалість обороту запасів	Збільшення	17	18	28	11
Оборотність дебіторської заборгованості	Збільшення	13,4	12,3	7,7	- 5,7
Середній строк обороту дебіторської заборгованості	Зменшення	26,9	29,3	47	20,1
Оборотність кредиторської заборгованості	Збільшення	10,6	12,3	8,7	- 1,9

Середній строк кредиторської заборгованості	Зменшення	33,7	29,3	41,5	7,8
Фондовіддача необоротних активів	Збільшення	6,2	9,2	11	4,8
Оборотність власного капіталу	Збільшення	11,3	9,2	6,8	- 4,5

За даними таблиці ми бачимо, що в 2019 році загальна оборотність капіталу склала 2,9, що на 0,6 менше показника за 2018 рік та на 0,4 менше значення загальної оборотності капіталу за 2017 рік. Тривалість обороту капіталу в 2019 році становить 124 дні, що є показником з негативною тенденцією. За кінцевий досліджуваний період тривалість обороту капіталу збільшилась на 15 днів.

Коефіцієнт оборотності запасів підприємства склав в 2019 році 12,7, що на 7 менше показника за 2018 рік та на 8,1 менше значення оборотності запасів за 2017 рік. Тривалість обороту запасів в 2019 році становить 28 днів, що є показником з негативною тенденцією. За кінцевий досліджуваний період тривалість обороту запасів збільшилась на 11 днів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості склав в 2019 році 7,7, що на 4,6 менше показника за 2018 рік та на 5,7 менше значення оборотності дебіторської заборгованості за 2017 рік. Період погашення дебіторської заборгованості в 2019 році становить 47 днів, що є показником з негативною тенденцією. За кінцевий досліджуваний період термін погашення заборгованості збільшився на 20,1 днів.

Зазначимо, що період погашення дебіторської заборгованості більше періоду погашення кредиторської заборгованості в 2019 році, що є поганим показником, який свідчить про те, що підприємство не встигає вивільнити грошові кошти та за їх рахунок мати змогу погасити кредиторську заборгованість. Строк погашення кредиторської заборгованості 41,5 днів, що на 7,8 днів більше показника 2017 року.

2.3. Діагностика ймовірності банкрутства ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат»

Використовуючи методи оцінки ймовірності банкрутства розрахуємо коефіцієнти цільових показників за п'ятифакторною моделлю Альтмана, моделлю Таффлера, моделлю Ліса та моделлю Терещенка протягом 2017-2019 років.

Таблиця 2.6 – Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за моделлю Альтмана (1968 р.) за 2017-2019 роки

Показник	Роки		
	2017	2018	2019
X_1 – ліквідність балансу	180,4	230,5	350,62
X_2 – рентабельність активів	80,2	140,3	150,27
X_3 – рівень прибутковості активів	320,74	440,9	460,82
X_4 – структура капіталу	110,4	150,5	0,7
X_5 – оборотність активів	143,32	163,5	162,9
Z	6,8	7,79	7,15

Отже, можемо зробити висновки, що протягом 2017-2019 року ймовірність банкрутства ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за моделлю Альтмана була дуже низькою, оскільки Z .

Таблиця 2.7 – Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за моделлю Таффлера (1977 р.) за 2017-2019 роки

Показник	Роки		
	2017	2018	2019
X_1 – рівень прибутковості	321,39	441,8	461,58
X_2 – відповідність обігового капіталу	190,62	230,8	351,12
X_3 – рівень фінансового ризику	200,47	240,5	290,5
X_4 – рівень ліквідності	10,45	180,6	20,8
Z	1	1,2	1,2

Отже, відповідно до аналізу за моделлю Таффлера, ймовірність банкрутства ПРАТ «Херсонський хлібокомбінат» протягом 2017-2019 років низька, оскільки $Z > 0,3$, і підприємство має хороші довгострокові перспективи.

Таблиця 2.8. Оцінка ймовірності банкрутства ПРАТ «Херсонський хлібокомбінат» за моделлю Терещенка (2004 р.) за 2017-2019 роки

Показник	Роки		
	2017	2018	2019
X_1 – рівень платоспроможності	0,6	0,8	1,18
X_2 – рівень ліквідності	1,4	1,6	1,8
X_3 – рівень оборотності	0,05	0,01	0,12
X_4 – рівень прибутковості	0,01	0,003	0,04
X_5 – структура майна	0,04	0,05	0,08
X_6 – структура капіталу	5,9	7	7,7
Z	2,2	2,16	4,1

Отже, відповідно до аналізу за моделлю Терещенка, ймовірність банкрутства ПРАТ «Херсонський хлібокомбінат» протягом 2017-2019 років

низька, оскільки $Z > 2$, підприємство вважається фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство.

Таблиця 2.11. Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за моделлю Ліса за 2017-2019 роки

Показник	Роки		
	2017	2018	2019
X_1 – частка оборотного капіталу в активах	0,48	0,5	0,6
X_2 – частка операційного прибутку в пасивах	0,8	0,8	0,9
X_3 – частка нерозподіленого прибутку в пасивах	0,19	0,25	0,2
X_4 – співвідношення власного і позикового капіталу	0,4	0,5	0,7
Z	0,12	0,12	4,1

Отже, відповідно до аналізу за моделлю Ліса, ймовірність банкрутства ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» протягом 2017-2019 років низька, оскільки $Z > 0,037$.

2.4. Шляхи покращення фінансового стану на прикладі ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат»

Успішна ділова діяльність залежить значною мірою від позитивних результатів своєї діяльності, які не можуть бути досягнуті без належного фінансового забезпечення. Останні, в мінливих умовах зовнішнього і внутрішнього середовища, служать фоном для стабільної діяльності підприємств, що забезпечують їх достатню фінансову незалежність і дозволяє їм витримувати реальні та потенційні загрози.

Головне завдання оцінки та аналізу фінансового стану підприємства полягає в тому, щоб своєчасно виявити та усунути недоліки в діяльності фінансового сектору, що допомагає знайти оптимальні рішення управлінського апарату щодо поліпшення фінансового стану господарюючого суб'єкта та попередження ймовірності його банкрутства.

Існує достатня кількість можливостей, що спрямовані на підвищення ефективності господарської діяльності установи:

- вдалий вибір дійових методів керівництва фінансовою діяльністю суб'єкта господарювання;
- впровадження та оптимізація ефективної інвестиційно-інноваційної діяльності;
- поліпшення показників поточних витрат;
- підвищення привабливості продукції установи шляхом поліпшення конкурентних переваг.

Використання описаних вище способів, що дають змогу підвищити ефективність діяльності установи, наприклад, достовірне оцінювання

фінансового стану суб'єкта господарювання, аналіз результатів діяльності і обов'язкове залучення додаткових вкладень у капітал, розроблення ефективної стратегії маркетингу – спосіб досягти прибуткової та ефективної діяльності установи.

"Основним із шляхів покращення фінансового стану є залучення внутрішніх запасів установи – відкритих та закритих.

Резерви, що можуть бути використані для поліпшення фінансового стану, можуть віднайтися шляхом ґрунтовного аналізу всіх складових його діяльності." [16, с. 61]

Також фінансовий стан можна поліпшити завдяки зменшенню вихідних та збільшенню вхідних потоків грошей.

"Підвищення розмірів вхідних грошових потоків можливе за рахунок:

- збільшення виручки від реалізації;
- продажу частини основних фондів;
- рефінансування дебіторської заборгованості.

Скорочення вихідних грошових потоків можливе за рахунок:

- зниження витрат, які відносяться на собівартість продукції;
- зниження витрат, які покривають за рахунок прибутку.

Основним заходом покращення фінансового стану є збільшення виручки від реалізації. В свою чергу розмір виручки від реалізації залежить від:

- обсягів реалізації продукції;
- ціни одиниці продукції, що реалізується." [16, с. 62]

Процес фінансового забезпечення суб'єкта господарювання – для покращення показників продажів необхідно посилити комерційну

діяльність. Ми можемо підвищити стимули продажів багатьма способами. Очікуваний результат ми можемо отримати, надаючи знижки клієнтам, помірно знижуючи ціни, використовувати масову рекламу. Не може існувати єдиний метод збільшення продажів для усіх компаній. Вид діяльності має пряму залежність від особливих ознак конкретної компанії та обраної нею стратегії маркетингу.

"Також одним із важливих способів поліпшення загального стану фінансової системи компанії є повноцінне залучення резервів внутрішніх ресурсів. Це:

- проведення реструктуризації активів підприємства;
- сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу;
- перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства." [17, с. 27]

Внутрішні резерви компанії складаються з відкритих та прихованих. Виявлення явних резервів здійснюється шляхом усунення втрат певних видів ресурсів, що перевищують норми їх споживання.

Особливу увагу слід приділити прихованим резервам.

"Приховані резерви — частина капіталу, що ніяк не відображена в балансі. Розмір прихованих резервів балансу дорівнює різниці між балансовою вартістю окремих майнових об'єктів підприємства та їх реальною вартістю." [18]

"Першим кроком до поліпшення фінансового стану українських підприємств є пошук відповідного співвідношення боргу та власного капіталу, який забезпечив би мінімальний фінансовий ризик з максимальною ефективністю використання власного капіталу. Оптимізація ліквідності підприємства здійснюється за допомогою операційного механізму фінансової стабілізації — системи заходів, спрямованих, з одного

боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого – на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання." [19, с. 134]

Для того, щоб визначити сприятливе для суб'єкта господарювання відношення між позичковим та власним капіталом, необхідно розрахувати рівень фінансового важеля, спираючись на приклад нашого досліджуваного підприємства. Ефект фінансового важеля демонструє залежність у відсотковому значенні між рентабельністю власного капіталу та величини позикового капіталу. Обрахунок показника фінансового важеля ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1. Рівень фінансового важеля ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» за 2017-2019 роки

№	Показник	Частка позикового капіталу, %		
		2017 рік	2018 рік	2019 рік
1	Капітал, тис. грн., разом	35711	43249	48029
2	Власний капітал	10562	12665	18415
3	Позиковий капітал	25149	30584	29614
4	Валовий прибуток, тис. грн.	32039	44027	46948
5	Відсотки за позики	5029,8	6116,8	5922,8
6	Прибуток, тис. грн.	27009,2	37910,2	41025,2
7	Податок на прибуток, тис. грн.	4861,7	6823,8	7384,5
8	Чистий прибуток, тис. грн..	22147,5	31086,4	33640,7
9	Рентабельність власного капіталу, %	2,1	2,5	1,8
Рівень фінансового важеля		3,3	3,4	2,6

З даних таблиці 3.1 бачимо, що ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» одним з ефективних шляхів поліпшення фінансового стану вбачає в визначенні сприятливої структури власного та позикового капіталу. Беручи до уваги отримані результати можна стверджувати, що за 2 роки (2017 та 2018) акціонерне товариство отримало позикових коштів більше, що спричинило підвищення рентабельності власного капіталу. У період з 2018 по 2019 роки з'явилася тенденція до зменшення показника позикового капіталу, що спричинило зниження рівня фінансового важеля з 3,4 до 2,6, що свідчить про низьку рентабельність власного капіталу. Таким чином, ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат» необхідно підвищити максимальний

приріст рентабельності власного капіталу шляхом зменшення величини залученого позикового капіталу.

Спираючись на це, можна дійти до висновку, що збільшення величини позикового капіталу, перш за все, призводить до підвищення рентабельності власного капіталу. По-друге, при подальшому його збільшенні рентабельність власного капіталу може навпаки зменшуватись. Є необхідним увесь період слідкувати за співвідношенням власного та позикового капіталу, намагаючись досягнути сприятливої величини їх показників, щоб в результаті отримати стабільний рівень рентабельності власного капіталу.

Що стосується коефіцієнтів ліквідності, то незважаючи на відносно позитивну динаміку коефіцієнтів, не можна нехтувати діями, спрямованими на їх стимулювання. Фактори, що призводять до збільшення коефіцієнтів ліквідності: зменшення суми короткострокових зобов'язань; збільшення вартості оборотних активів; зменшення вартості запасів (для поточної ліквідності); збільшення суми готівки (для абсолютної ліквідності). Отже, зміна прогнозованих значень деяких складових коефіцієнта ліквідності може вплинути на фінансовий стан установи.

Суб'єкту господарювання, який функціонує в умовах ринкової економіки слід мати на увазі оптимізацію політики збуту. Бажаним стає активізація політики ефективного маркетингу, яка буде спрямована на просування продукції, що має високу якість та меншу від середньогалузевої ціну, що свідчить про її конкурентоспроможні переваги на ринку.

Також акціонерне товариство має змогу удосконалюватися в напрямку розробки та виробництва унікальних видів товару, які дали б змогу зацікавити покупців та зайняти свою нішу на хлібопекарському

ринку. Вдале впровадження нового, «незвичайного» товару має можливість сприяти позитивному фінансовому стану господарюючого суб'єкта.

Наступним шляхом покращення фінансового стану компанії є намагання реалізувати всю продукцію, що є наявною в складських приміщеннях підприємства, що дозволить зменшити витрати утримання складів, зменшити час реалізації продукції і прискорити оборотність оборотного капіталу.

Вище сказане дає змогу сформулювати перелік методів підтримки фінансового стану суб'єкта господарювання на перспективному рівні:

- системний та послідовний аналіз фінансового стану та результатів діяльності підприємства;
- поліпшення складу витрат та джерел їх формування;
- розробка фінансових стратегій та впровадження їх до суб'єкта господарювання;
- аналіз складових собівартості продукції та пошук шляхів її зменшення;
- сприяння конкурентоспроможності робіт, товарів, послуг;
- розроблення моделей попередження кризових ситуацій;
- знаходження шляхів збільшення показника потоків грошей, що заходять на баланс підприємства;
- покращення результатів розподілу прибутку та знаходження ефективної дивідендної політики;
- розроблення методів зниження зовнішньої вразливості підприємства.

Таким чином, систематичний контроль за фінансовим станом установи та оцінювання її діяльності з точки зору ефективності, дотримання вказаних заходів щодо підтримки оптимального стану та прогнозування найважливіших для роботи будь-якого господарюючого

суб'єкта показників дозволить поліпшити становище підприємства на ринку та забезпечить позитивні довгострокові перспективи в його роботі.

Отже, дослідження та пошук шляхів поліпшення фінансового стану – це важлива складова якісної діяльності суб'єкта господарювання, тому що його оцінка та аналіз може допомогти залучити фінансові ресурси, знайти напрями поліпшення фінансового стану та допомогти уникнути кризових ситуацій.

ВИСНОВКИ

Отже, проведене дослідження дає змогу зробити висновок про існування класичного та ринкового підходів до розуміння банкрутства. Класичний підхід розглядає поняття з позиції рівня платоспроможності, своєчасності розрахунків з кредиторами, юридичних підстав для проведення процедур банкрутства. Підхід ринкового характеру трактує поняття з позиції механізму ринкової економіки, що забезпечує звільнення від ненадійних, збиткових компаній. Процедури банкрутства можуть займати кілька років та потребувати аналізу від незалежних фахівців відповідно вимогам законодавства України.

Інститут банкрутства є важливим атрибутом ринкової економіки, який, з одного боку, "очищує" ринок від неефективних підприємств, а з іншого боку має складні, часом руйнівні наслідки. Ефективне регулювання функціонування цієї установи є важливим завданням, яке може бути вирішене лише зустрічними зусиллями держави та підприємств. Держава повинна створити ефективну законодавчу та інституційну підтримку, яка б дозволяла якомога більше захищати інтереси кредиторів та давати можливість неплатоспроможному підприємству оздоровитись та вижити. Компанія, у свою чергу, повинна дотримуватися фінансової дисципліни, усвідомлювати фінансову відповідальність та постійно вдосконалювати механізми управління, особливо профілактичні антикризові методи, які повинні включати контроль платоспроможності. Очікується, що запропонований підхід забезпечить комплексний характер контролю платоспроможності як важливої складової превентивного антикризового управління, спрямованого на запобігання банкрутству. Складність досягається послідовністю процедур контролю по контурах контролю,

диференціацією засобів контролю, виявленням можливих відхилень та способів реагування на них.

Зрозуміло, неодмінною умовою оздоровлення вітчизняної фінансової системи є антикризове управління та санація суб'єктів господарської діяльності. Лише в такому разі можна буде відновити платоспроможність і дохідність загальної кількості платників податків, а отже, провести оздоровлення державної фінансової системи. Водночас оздоровлення економіки значною мірою залежить від швидкої та ефективної ліквідації виробничих структур, які не лише не наповнюють бюджет країни, а й потребують її постійної фінансової підтримки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В. І. Грачов, І. П. Косарева, В. В. Прохорова, Т. Б. Кузенко. Управління фінансовою санацією. *ВД«ІНЖЕК»*. Харків, 2014. 208 с.
2. Воронкова Т. Є., Рибальченко Н. П. Банкрутство підприємства та шляхи його подолання. *Інтернаука*. 2017. № 2(24). Т. 2. С. 39-43.
3. Ihnatenko, M., Marmul, L., Petrenko, V., Karnaushenko, A. & Levaieva, L. (2020) Innovative Tools in the Methodology and Teaching of the Basic Principles of Enterprise Management. *International Journal of Management*, (11, 6), 847-854. DOI: 10.34218/IJM.11.6.2020.073
4. Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства. *Економіка держави*. 2010. № 1. С. 61–62.
5. Кодекс України з процедур банкрутства : офіц. вид. К. : 2019. № 19. ст. 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 02.08.2020).
6. Козлов С. Основні складові механізму банкрутства. URL: www.yug-gazeta.com/wrater/447
7. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства. *Економіка, фінанси, право*. Київ. 2009. №7. С.26-29.
8. Мохненко А.С. Аналіз ефективності функціонування підприємств продовольчої сфери / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // *Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія; за ред. Л.О. Мармуль. – Херсон: Айлант, 2019. – С. 223-235.*
9. Мохненко А.С. Економічна сутність конкуренції і

конкурентоспроможності / А.С. Мохненко // Таврійський науковий вісник. – Херсон, 2010. – № 68. – С. 165-171.

10. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія; за ред. Шарко М.В. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.
11. Мохненко А.С. Оцінка конкурентоспроможності підприємств агропромислового сектору економіки / А.С. Мохненко // Сучасний стан та пріоритети розвитку системи обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів господарювання агропромислового сектору економіки: монографія; за ред. Л.О. Мармуль. – Херсон: Айлант, 2018. – С. 158-167.
12. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія; за ред. Л.О. Мармуль. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.
13. Мохненко А.С. Стратегія розвитку регіонального газотранспортного підприємства / А.С. Мохненко, К.В. Мельникова, О.М. Федорчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2018. – № 32. – С. 91-94.
14. Мохненко А.С. Управління конкурентоспроможністю підприємства на основі застосування системного підходу / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька / Вісник Східноєвропейського

університету економіки і менеджменту – Черкаси, 2018. – № 2 (25). – С. 13-25.

15. Мохненко А.С. Формування системи забезпечення зовнішньоекономічної діяльності газотранспортного підприємства / А.С. Мохненко // Структурна модернізація економіки: прогностичні сценарії та перспективи розвитку регіону: монографія; за ред. проф. Шарко М.В. – Херсон: ПП "Вишемирський", 2018. – С. 276-284.
16. Олександренко І. В., Іщук Л. І. Основні причини банкрутства підприємств. *Економічний форум*. 2015. № 2. С. 222-226.
17. Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Формування молодіжного підприємництва в Україні та аналіз факторів впливу на його розвиток *Фінансовий простір*. Вип. 3 (35). 2019. С.139-147. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/720/809>
18. Рудницька О. М. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2017. № 639. С. 132–138.
19. Сейсебаєва Н. Г., Топчанюк О. В. Методи аналізу і прогнозування банкрутства підприємств. *Молодий вчений*. 2016. № 11(38). С. 678-681.
20. Сидоренко В., Мельник Г. Контроль ділової активності за ключовими показниками ефективності. *Економіка та держава: міжнар. наук.практ. журнал*. Київ. РПВПС НАНУ. 2013. № 10. С. 74—75.
21. Скочиляс С. Аналіз ймовірності банкрутства підприємства. *Економічний аналіз*. 2008. Вип. 3(19). С. 232-234.
22. Сукрушева Г. О., Папуцин В. М. Причини та наслідки банкрутства вітчизняних підприємств у сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 682-686.
23. Таранюк К. М. Шляхи удосконалення фінансового стану

підприємства.

URL

http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/73896.doc.htm.

24. Терещенко О. О. Дискримінанта модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. *Економіка України*. 2003. № 8. С. 38–45.
25. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2014. 412 с.
26. Федорчук О.М., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Інноваційна інфраструктура як основа формування конкурентоспроможності підприємств регіону *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту Серія: економіка і менеджмент*. Вип. 4 2 (27). 2019. С. 126-134.
27. Хринюк О. С., Бова В. А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 2. URL: www.ekonomy.nauka.com.ua.
28. Янковець Т. М., Чернюк Ю. В. Порівняння сучасних моделей діагностики ймовірності банкрутства підприємства: закордонний та вітчизняний досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. С. 58-62.
29. Altman E. I. Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *The Journal of Finance*. 1968. P. 591.
30. Ames M. D., Wellsfry N. L. Small Business Management. *West Publishing*. St. Paul, USA. 1983.
31. Mokhnenko A. Concept of sustainable development of the food sector enterprises in the competitive environment / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, O. Protosivitska // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine: monograph; edited by

Khudolei V., Ponomarenko T. – Prague: OKTAN PRINT s.r.o., 2019. – С. 123-141.

32. Mokhnenko A. Integration of the supply chain management and development of the marketing system / I. Perevozova, L. Horal, A. Mokhnenko, N. Hrechanyk, A. Ustenko, O. Malynka, L. Mykhailyshyn // International Journal of Supply Chain Management. – 2020. – № 9. – Issue 3. – P. 496-507.
33. Mokhnenko A. Mathematical-Logistic Model of Integrated Production Structure of Food Production / A. Mokhnenko, V. Babenko, O. Naumov, I. Perevozova, O. Fedorchuk // CEUR Workshop Proceedings, 2020, Volume 2732, P. 446-454.
34. Mokhnenko A. Software economy as a vector of management of innovative infrastructure of the region / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, K. Melnikova // Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". – Хмельницький, 2019. – № 5. – С. 7-10.
35. Petrenko, V., & Karnaushenko, A. (2017). Joint enterprises in foreign trade activity of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 3(5), 203-207. DOI:<https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-203-207>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця 1.1. Хронологія трактування поняття «банкрутство»

Автор, рік	Трактування поняття	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
Олександренко І. В., Іщук Л. І. (2015) [1, с. 223]	Регулятор ринкової економіки, завдання якого – відсіювання неефективних та неплатоспроможних, збиткових суб'єктів економічної діяльності	В понятті відображено економічну сутність банкрутства, його природу та показано, що банкрутство є природнім регулятором ринкової економіки	Поняття розглянуто з точки зору ринку, не враховує мікроекономічні аспекти банкрутства
Янковець Т. М., Чернюк Ю. В. (2016) [4, с. 59]	Банкрутство розглядається як: 1) фінансова неспроможність та розорення, які зумовлюють неможливість підприємства розрахуватися за зобов'язаннями; 2) визнана в судовому порядку неспроможність відновити платоспроможність боржником через санацію, мирові угоди відповідно законодавству, використання процедури ліквідації	Визначено причини банкрутства (розорення, втрата платоспроможності), умови (судове рішення), методи визнання підприємства банкрутом (ліквідація)	В понятті відсутні першочергові нефінансові причини банкрутства (низький рівень антикризового управління, наприклад)
Сейсебасва Н. Г., Топчанюк О. В. (2016) [5, с. 679]	Банкрутство є кризовим станом, що потребує спеціальних методів управління, та виникає через зниження платоспроможності	Визначено головну причину – скорочення платоспроможності	Визначення узагальнено характеризує банкрутство, не пояснює причин та передумов
Воронкова Т. Є., Рибальченко Н. П. (2017) [3, с. 40]	Банкрутство – «це основоположна, правова категорія економіки України», «неплатоспроможність боржника та непогашення зобов'язань»	Поняття трактується з класичної точки зору через «неплатоспроможність»	Поняття розглядається у широкому контексті як правова категорія
Сукрушева Г. О.,	Закономірне явище ринкової	Визначено причини (фінансова криза	Відсутність умови

Папуцин В. М. (2017) [2, с. 683]	економіки – неефективні, збиткові, неплатоспроможні підприємства припиняють власну діяльність. «Наслідок глибокої фінансової кризи підприємства, що приводить до відмови фінансувати основну поточну діяльність у зв'язку з відсутністю коштів, та відмова сплачувати за власними борговими зобов'язаннями, що є підставою для ліквідації підприємства»	через брак коштів) та наслідки (неможливість фінансування діяльності, ліквідація) банкрутства	визнання підприємства банкрутом (неможливість проведення санації, укладення мирових угод)
Скочиляс С. М. (2018) [6, с.233]	«Банкрутство характеризує неспроможність підприємства задовільнити вимоги кредиторів щодо сплати за товари, роботи та послуги, а також забезпечити обов'язкові платежі в бюджет і позабюджетні фонди»	Визначено причини банкрутства – неможливість розрахуватися з кредиторами	Відсутнє пояснення наслідків неплатоспроможності
Кодекс України з процедур банкрутства (2019) [7]	«Банкрутство – визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури»	Поняття розуміється з класичної точки зору, враховує юридичні підстави банкрутства	Поняття не враховує ринкових механізмів та принципів ринкового середовища діяльності підприємства

ДОДАТОК Б

Баланс ПрАТ «Херсонський хлібокомбінат»

(Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2017 р.

Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	52	36	0
первісна вартість	1001	77	77	0
накопичена амортизація	1002	25	41	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	677	612	0
Основні засоби:	1010	15952	23127	8068
первісна вартість	1011	37098	47427	22616
знос	1012	21146	24300	14548
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	488	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
Усього за розділом I	1095	16654	24263	8068
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	8310	6915	3490
Виробничі запаси	1101	4950	5388	2430
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	2562	1498	103
Товари	1104	798	29	957
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5341	6496	2748
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0	1604
з бюджетом	1135	236	2	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	236	0	0

з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	725
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4443	4240	634
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	727	1219	443
Готівка	1166	724	907	0
Рахунки в банках	1167	3	312	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	114	0
Усього за розділом II	1195	19057	18986	9644
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	35711	43249	17712

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	812	812	812
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	3 156	3 156	4 156
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6594	8697	1266
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	10562	12665	6234
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	4890	7560	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0

Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви	1530	0	0	0
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	4890	7560	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	533	0	3052
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	4649	13466	3650
за розрахунками з бюджетом	1620	539	1280	167
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	220	47
за розрахунками зі страхування	1625	288	415	331
за розрахунками з оплати праці	1630	1268	1648	773
за одержаними авансами	1635	0	0	47
за розрахунками з учасниками із внутрішніх розрахунків	1645	4875	4151	3007
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	8107	2064	451
Короткострокові кредити банків	1600	533	0	3052
Усього за розділом III	1695	20259	23024	11487
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	35711	43249	17712

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	143619	140294
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(111580)	(110061)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	32039	30233
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	4976	4127
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(7698)	(9035)
Витрати на збут	2150	(23769)	(18320)
Інші операційні витрати	2180	(1247)	(1196)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4301	5809
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	14	24
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1630)	(1374)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(97)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2588	4459
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	485	803
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0

Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2103	3656
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2103	3656

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	87397	90790
Витрати на оплату праці	2505	25310	19089
Відрахування на соціальні заходи	2510	5603	4140
Амортизація	2515	4117	3127
Матеріальні затрати	2500	87397	90790
Витрати на оплату праці	2505	25310	19089

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3248400	3248400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3248400	3248400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.65	1.13
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.65	1.13
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

ДОДАТОК В

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.
Форма №1

				Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на МСФЗ	
1	2	3	4	5	
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	36	499	0	
первісна вартість	1001	77	640	0	
накопичена амортизація	1002	(41)	(141)	(0)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	612	1 020	0	
Основні засоби	1010	23 127	18 234	8 068	
первісна вартість	1011	47 427	47 472	22 616	
знос	1012	(24 300)	(29 238)	(14 584)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:					
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	488	4 369	0	
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0	
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	
Усього за розділом I	1095	24 263	24 122	8 068	
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	6 915	8 541	3 490	
Виробничі запаси	1101	5 388	8 087	2 430	
Незавершене виробництво	1102	0	155	0	
Готова продукція	1103	1 498	236	103	
Товари	1104	29	63	957	
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0	
Депозити перестраховання	1115	0	0	0	
Векселі одержані	1120	0	0	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 496	8 951	2 748	

Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	0	0	1 604
з бюджетом	1135	2	15	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 240	4 750	643
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 219	1 361	443
Готівка	1166	907	928	0
Рахунки в банках	1167	312	433	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	114	289	0
Усього за розділом II	1195	18 986	23 907	9 644
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	43 249	48 029	17 712

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	812	812	812
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	3 156	3 156	4 156
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 697	14 447	1 266
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	12 665	18 415	6 234
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	7 560	5 230	0

Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви	1530	0	0	0
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	7560	5230	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	3 052
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
товари, роботи, послуги	1615	13 466	13 705	3 650
розрахунками з бюджетом	1620	1 280	1 833	167
у тому числі з податку на прибуток	1621	220	153	47
розрахунками зі страхування	1625	415	500	331
розрахунками з оплати праці	1630	1 648	1 767	773
одержаними авансами	1635	0	0	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	4 151	4 141	3 007
страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2 064	2 438	451
Усього за розділом III	1695	23 024	24 384	11 487
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	43 249	48 029	17 772

Приватне акціонерне товариство
"Херсонський хлібокомбінат"

Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ

01.01.2019

00380267

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2018 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	168 506	143 619
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(124 479)	(111 580)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	44 027	32 039
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	82	4 976
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(7 857)	(7 698)
Витрати на збут	2150	(27 359)	(23 769)
Інші операційні витрати	2180	(541)	(1 247)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	8 352	4 301
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	52	14
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0

Фінансові витрати	2250	(1 379)	(1 630)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(13)	(97)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	7 012	588
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1 262	485
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	570	2 103
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5 750	2 013

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	94 842	87 397
Витрати на оплату праці	2505	27 713	25 310
Відрахування на соціальні заходи	2510	6 105	5 603
Амортизація	2515	5 379	4 117
Інші операційні витрати	2520	22 844	19 000
Разом	2550	156 883	141 427

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3 248 400	2 348 400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3 248 400	3 248 400

Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,770100	0,647400
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,770100	0,647400
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

ДОДАТОК Г

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.
Форма №1

		Код за ДКУД	
		1801001	
Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	499	538
первісна вартість	1001	640	857
накопичена амортизація	1002	(141)	(319)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 020	1 639
Основні засоби	1010	18 234	15 130
первісна вартість	1011	47 472	48 975
знос	1012	(29 238)	(3 845)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	4 369	4 369
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	24 122	21 676
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8 541	13 016
Виробничі запаси	1101	8 087	12 540
Незавершене виробництво	1102	155	435
Готова продукція	1103	236	14
Товари	1104	63	27
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8 951	12 854
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			

за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	15	11
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 750	8 776
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 361	952
Готівка	1166	928	803
Рахунки в банках	1167	433	149
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	289	55
Усього за розділом II	1195	23 907	35 664
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	48 029	57 340

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	812	812
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	9 156	9 156
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 447	15 453
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	18 415	25 421
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	5 230	2 290
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			

резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	5 230	2 290
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	13 705	19 142
розрахунками з бюджетом	1620	1 833	1 539
у тому числі з податку на прибуток	1621	153	491
розрахунками зі страхування	1625	500	499
розрахунками з оплати праці	1630	1 767	1 811
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	4 141	4 141
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2 438	2 497
Усього за розділом III	1695	24 384	29 629
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	48 029	57 340

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	165 920	168 506
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(118 954)	(124 479)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	46 948	44 027
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	328	82
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(8 333)	(7 857)
Витрати на збут	2150	(28 957)	(27 359)
Інші операційні витрати	2180	(669)	(541)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	9 317	8 352
збиток	2195	(0)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	65	52
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(754)	(1 379)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(84)	(13)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	8 544	7 012
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1 538	1 262
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	7 006	5 750
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	7 006	5 750

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	92 941	94 842
Витрати на оплату праці	2505	28 844	27 713
Відрахування на соціальні заходи	2510	6 323	6 105
Амортизація	2515	5 376	5 379
Інші операційні витрати	2520	21 963	22 844
Разом	2550	155 447	156 883

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3 248 400	3 248 400

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3 248 400	3 248 400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	2,156750	1,770100
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	2,156750	1,770100
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00